

Konferencija

Virtualios erdvės iššūkiai patyčių prevencijai

Patyčių prevencijos, išaiškinimo ir tyrimo aspektai

2014-10-22

Vilnius

Kaip ir daugelyje kitų šalių, Lietuvoje patyčios, kaip atskiras administracinis teisės pažeidimas ar nusikalstama veika, įstatymuose nenurodyti.

Nei Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse (BK), nei Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekse (ATPK) „patyčių“ sąvoka nevertojama, todėl nėra ir su šiuo reiškinių susijusios oficialios statistikos.

Žodis moko, o pavyzdžiai patraukia

Kai kurios patyčių formos gali būti kvalifikuojamos kaip administracinis teisės pažeidimas arba nusikalstama veika.

Kiekvienu atveju įvertinus aplinkybes ir įvykdytos veikos požymius patyčios (taip pat ir elektroninėje erdvėje) gali būti kvalifikuojamos kaip nusikalstamos veikos, pavyzdžiui:

Draugiško apšaudymo nebūna

- Grasinimas nužudyti ar sunkiai sutrikdyti žmogaus sveikatą arba žmogaus terorizavimas (BK 145 str.),
- Šmeižimas (BK 154 str.),
- Įžeidimas (BK 155 str.),
- Diskriminavimas pagal tautybę, rasės, lyties, kilmės, religinės ar kitos grupinės priklausomybės (BK 169 str.),
- Sukurstymas nusižudyti ar privedimas prie savižudybės (BK 133 str.),
- Sunkus sveikatos sutrikdymas (BK 135 str.),
- Nesunkus sveikatos sutrikdymas (BK 138 str.),
- Fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas (BK 140 str.),
- Viešosios tvarkos pažeidimas (BK 284 str.).

Nepilnamečių padarytas chuliganizmas (ATPK 174 str. ir 175 str.). Pavyzdžiui, nepilnamečių tyčiniai veiksmai, kuriais virtualioje erdvėje žeminama suaugusiųjų garbė ir orumas.

Jeigu virtualioje erdvėje tyčiojama iš vaiko, tai tokie veiksmai gali būti vertinami kaip vaiko teisių pažeidimas, už kurį atsakomybė numatyta ATPK 181(3) straipsnio 1 dalyje.

Neretai vaikai, tapę patyčių virtualioje erdvėje aukomis, būna tiek šokiruoti, kad nesugeba tinkamai reaguoti, ir vietoj to, kad išsaugotų įrodymus, ištrina juos žeidžiančią informaciją.

Kovoje su patyčiomis, be kitų institucijų, yra ir viešosios, ir kriminalinės policijos kompetencijos.

Nors iš tikrųjų patyčių formų įvairovė ir jų socialinė prasmė aprėpia daug daugiau visuomeninių santykių, nei tie, kuriuos reguliuoja Baudžiamasis kodeksas ir Administracinių teisės pažeidimų kodeksas.

Nepilnamečių teisės pažeidimų prevencija vykdoma kartu su socialiniais partneriais, iš jų pagrindiniai – vaikų ugdymo įstaigos.

Svarbiausios tikslinės grupės – mokyklų bendruomenės.

Prevencijos formos:

- teisinių žinių propagavimas (diskusijos, paskaitos, konkursai, sienlaikraščiai, kt.),
- patarimai vaikams ir jų tėvams kaip apsisaugoti nuo teisės pažeidimų, kaip elgtis ir kur kreiptis, jeigu vaikas nukentėjo nuo teisės pažeidimo; savisaugos įgūdžių ugdymas,
- individualus prevencinis darbas su rizikos grupės vaikais, jų įtraukimas dalyvauti policijos renginiuose ir projektuose.

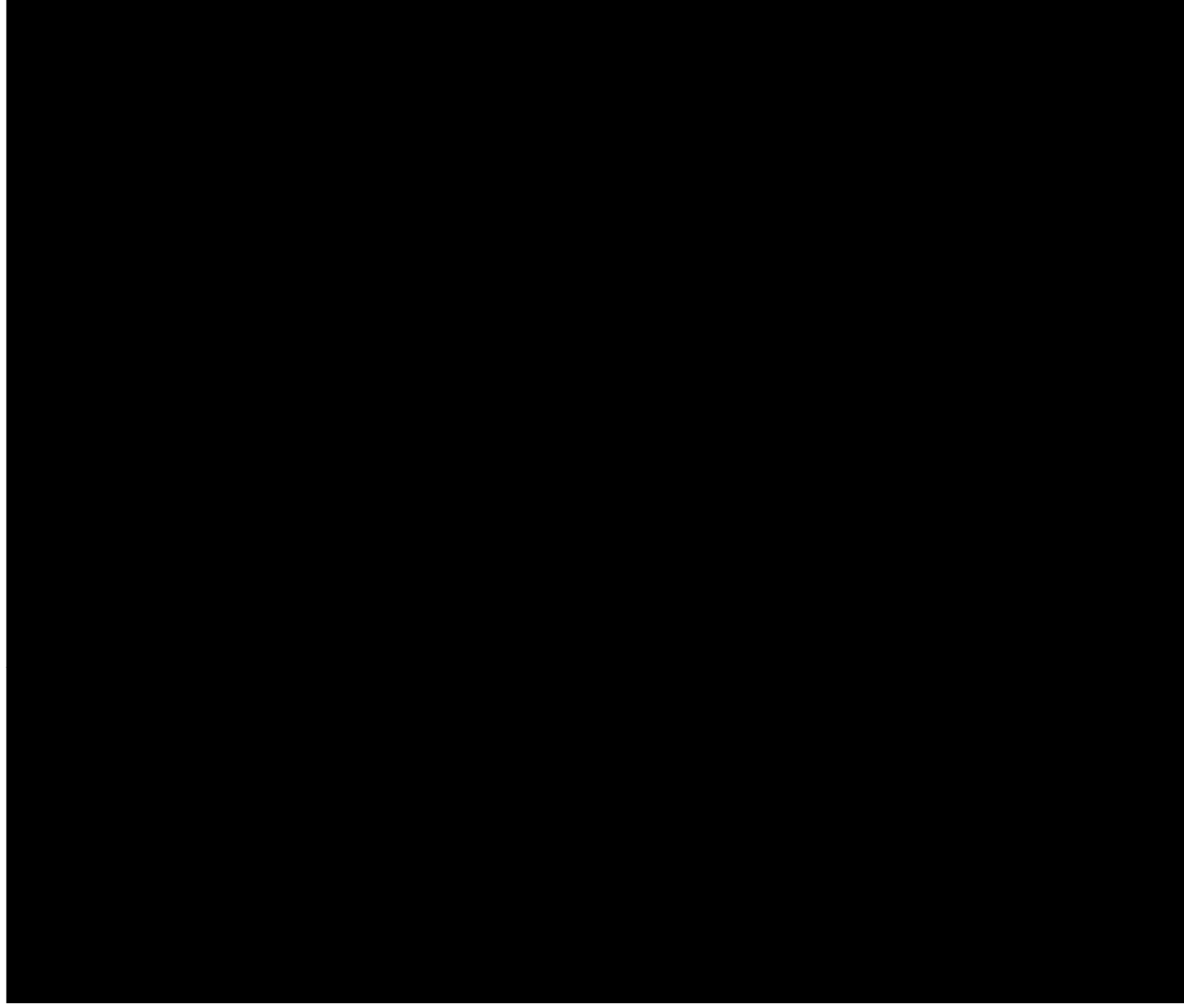

Policijos bičiulis *Amsis* dažnai keliauja susitikti su vaikais ir pataria jiems dėl saugaus elgesio. Yra sukurtas el. paštas amsis@policija.lt.

Ginti. Saugoti. Padėti.

LIETUVOS POLICIJA

Kur kreiptis patyrus patyčias

Tel. Nr. **112** (Bendrasis pagalbos centras)

epolicija@policija.lt

Galima pasinaudoti policijos e-paslaugų portalu – **ePolicija.lt** –pranešti apie nusikalstamą veiką ar kitus teisės pažeidimus elektroniniu būdu (šios paslaugos nėra skirtos skubiai pagalbai gauti). Neišėjus iš namų, nepriklausomai nuo policijos darbo laiko, internetu arba mobiliuoju telefonu galima teikti pranešimus arba prašymus policijai bet kuriuo paros metu iš bet kurios vietos.

Taikinamasis tarpininkavimas (mediacija)

Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir Teisės institutas įgyvendino projektą **"Policijos pareigūnų gebėjimų, užtikrinant efektyvų poveikį nepilnamečių delinkventiniam elgesiui, stiprinimas per atkuriamojo teisingumo modelių diegimą"**.

Projekto veiklose dalyvavę pareigūnai taikinamojo tarpininkavimo žinias ir įgūdžius taiko sprendami nepilnamečių delinkventinio elgesio (taip pat ir patyčių) problemas.

Mediacija – tai greitesnio reagavimo į konfliktą metodas ir apskritai sudėtingesnis darbas. Šiuo atveju į teisės pažeidimą žiūrima iš nukentėjusiojo, nusikaltusiojo ir bendruomenės pozicijų.

Policijos pareigūnai veikia preventyviai, padeda šalims išspręsti konfliktą, kuris dar neperaugo į nusikalstamą veiką.

Požiūris į problemą yra svarbesnis, nei jos sprendimas

Kai kas vadina patyčias „gyvenimo“ ar „vyriškumo“ mokykla, ir yra įsitikinę, kad kovoti su šiuo reiškiniu - tas pats kas su vėju.

Kenčiantiesiems patyčias bei juos supantiems žmonėms reikia gyventi šiandien.

Netoleruokime patyčių, pamatę, kad tyčiojamas iš vaiko, nepalikime be dėmesio, suteikime reikiamą pagalbą.

Ačiū už dėmesį

Kristina Smirnova
Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos
Viešosios policijos valdybos
Veiklos organizavimo ir prevencijos skyriaus
Nepilnamečių ir apylinkės inspektorių poskyrio
vyresn. specialistė
el. p. kristina.smirnova@policija.lt